

brugsminister finde den varmeste Støtte i mig og dem, der deler min Anskuelse; vi vil nemlig gerne helt bort fra det, vi kalder den sociale Gavepolitik. Men denne Resolutions Princip kan ikke komme til Anvendelse overfor det foreliggende Lovforslag, thi det er jo en Gave. Vi begynder med at give dem, der ikke ved egne Kræfter kan komme i Besiddelse af et selvstændigt Hjem, en Gave, man kan kalde det en nyttig Gave, men en Gave er det. Hvis vi vil arbejde ud fra den Tankegang, som Køge-Resolutionen hævder, skulde Lovforslaget netop gaa i en helt anden Retning, saa skulde det ikke gaa ud paa at løfte Folk over den Skranke, som hindrer dem i at arbejde, men gaa ud paa at slaa den væk, og det gør Lovforslaget ikke. Den Skranke, som Jordforholdene og Jordpriserne i Samfundet lægger omkring Folk, bliver uforandret den samme. Derfor kan man ikke med synderlig Vægt anvende det Argument, naar det drejer sig om Rentespørgsmaalet; det, at vi giver Husmændene en Gave, motiverer naturligvis ikke, at vi skal give dem en Gave til. Det var det, jeg fremdrog overfor det ærede Medlem fra Rønne (Hauge). Det, at vi ved Loven yder Bidrag til at oprette selvstændige Husmandsbrug, indeholder ingen Begrundelse for, at vi ogsaa skal give en Statsgave i Form af Rentenedsættelse. Ud fra den almindelige Gavepolitik — haaber jeg, at Landbrugsministeren vil indrømme mig — kommer man ikke til denne Konklusion, men til den Slutning, at Lovforslaget, som det foreligger her, skulde have haft en helt anden Karakter.

Jeg vender mig til den ærede Ordfører (Niels Frederiksen), idet jeg mener, at det ærede Medlem fra Rønnes (Hauge) Bemærkninger om Renten i Virkeligheden var saa spagfærdige og saa lidet gav Anledning til nogen egentlig Drøftelse, at vi godt kan springe dem over. Jeg tror i Virkeligheden, at det ærede Medlem, som han selv antydede, gerne, naar han havde kunnet faa de andre Indrømmelser, paa dette Punkt havde givet efter; dette er altsaa ikke noget Principspørgsmaal, som han udtrykkeligt sagde. Den ærede Ordfører talte jo ganske overordentlig veltalende og gjorde forskellige Regnestykker op, som det øjensynlig ikke var saa ganske nemt for ham at faa til at passe med sine Teorier, fordi Regnestykker, naar man vælger forskellige Tal fra det praktiske Liv, naturligvis kommer til at berø derpaa og kun beviser noget for det enkelte Tilfælde, men ikke

noget alment. Det almene ligger ganske simpelt deri, om man, naar det drejer sig om at anvende det Laan, man kan faa, til Erhvervelse af Jord eller Besætning, skal indrette Loven saaledes, at Chancen bliver større for at udvide Besætningen end for at udvide Jorden. Derom sagde den ærede Ordfører egentlig ikke noget nyt (og heller ikke, synes jeg, noget egentlig forstandigt, ikke saa forstandigt, som hans Bemærkninger plejer at være, fordi han vilde hævde, at jeg skulde have sagt, at denne Lov var kun en Lov om Tilskud til Anskaffelse af Jord. Det har jeg ikke sagt, jeg har blot sagt, at den ærede Ordfører maatte indrømme, at for et Menneskes Fremtidsudvikling betød det, at han havde Adgang til Jord, mere, end om han i Øjeblikket har en mere eller mindre fuldstændig Besætning. Den ærede Ordfører vil erindre, at jeg sagde, at der overhovedet ikke kunde være Anledning til at strides om, hvorvidt det var heldigt for en Mand, der tiltraadte et Husmandsbrug, at have fuldstændig Besætning eller ikke, thi det er selvsagt, at den, der straks forsyner sit Brug med en fuldstændig Besætning, naturligvis er bedre stillet end den, der ikke kan gøre det. Men den, der kan begynde paa et lille Stykke Jord med dertil svarende tilstrækkelig Besætning, er ikke saa godt stillet som den, der kan faa lidt mere Jord og lidt mindre Besætning til at begynde med og derfra arbejde sig op til bedre økonomiske Forhold i Løbet af nogle Aar. Det er det store Principspørgsmaal, og her tror jeg, at den ærede Ordfører er noget tilbøjelig til at slutte ud fra sin specielle Erfaring, maaske fra sin egen Egn, som jeg naturligvis ikke kender. Men en Ting er ganske sikkert: at stille Sjælland og Jylland op i Modsætning til hinanden i den Forstand kan man ikke, thi selv om Jorden kan være dyrere paa Sjælland, bedre kultiveret er den i hvert Fald ikke, og det er det, det kommer an paa. Naar saadan en Mand kommer til sin Husmands-lod, gælder det om, at han har Udvidelsesmuligheder, og dem faar han mindre, saaledes som Lovforslaget her er indrettet, end han vilde faa, om det var saaledes, som vi har ønsket det. Og netop som Aarene gaar, og vi ser, hvordan Priserne stiger, maa jo enhver indrømme, at den, der paa et vist Tidspunkt havde siddet med mere Jord og færre Køer, havde for saa vidt nemmere været i Stand til at skaffe sig fuldstændig Besætning end den, der begyndende med mange Køer og lidt Jord havde været i Stand til at skaffe sig